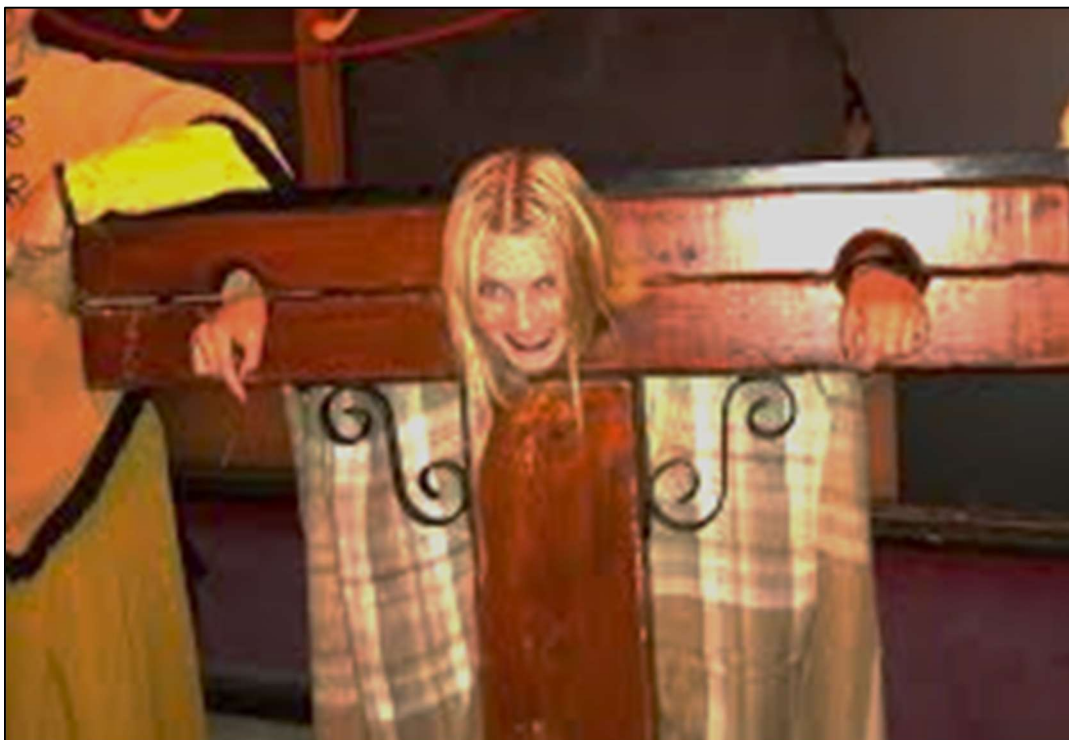

Straffen die opgelegd werden rond 1700

Door A. F. Verstegen

In het ORA, criminele rechtspraak, kunnen we de straffen vinden die vroeger uitgesproken en uitgevoerd werden, deze waren erg zwaar. Zo lezen we o.a. de veroordeling van twee vrouwen die hoereerde en omgingen met dieven en schelmen. De Hoog Welgeboren en Gestrenge heer baron Carel Pieck te Beesd veroordeelde o.a. in 1703 Anna Geertuijd Steenbrand tot de galg en Maria Jans werd in het openbaar geschavotteerd en verbannen uit het Forstendom Gelre, o.a. Beesd en Rhenoy. Anna en Maria, bekende buiten pijn van banden en ijzer, d.w.z. ze bekende voordat ze op de pijnbank gelegd zouden worden. Ook de baron van Acquoy legden zware straffen op, maar omdat in dat proces namen staan die nu nog voorkomen in Acquoy volgt hieronder het verslag van de veroordeling Anna Geertruijd, door baron Carel Pieck uit Beesd.

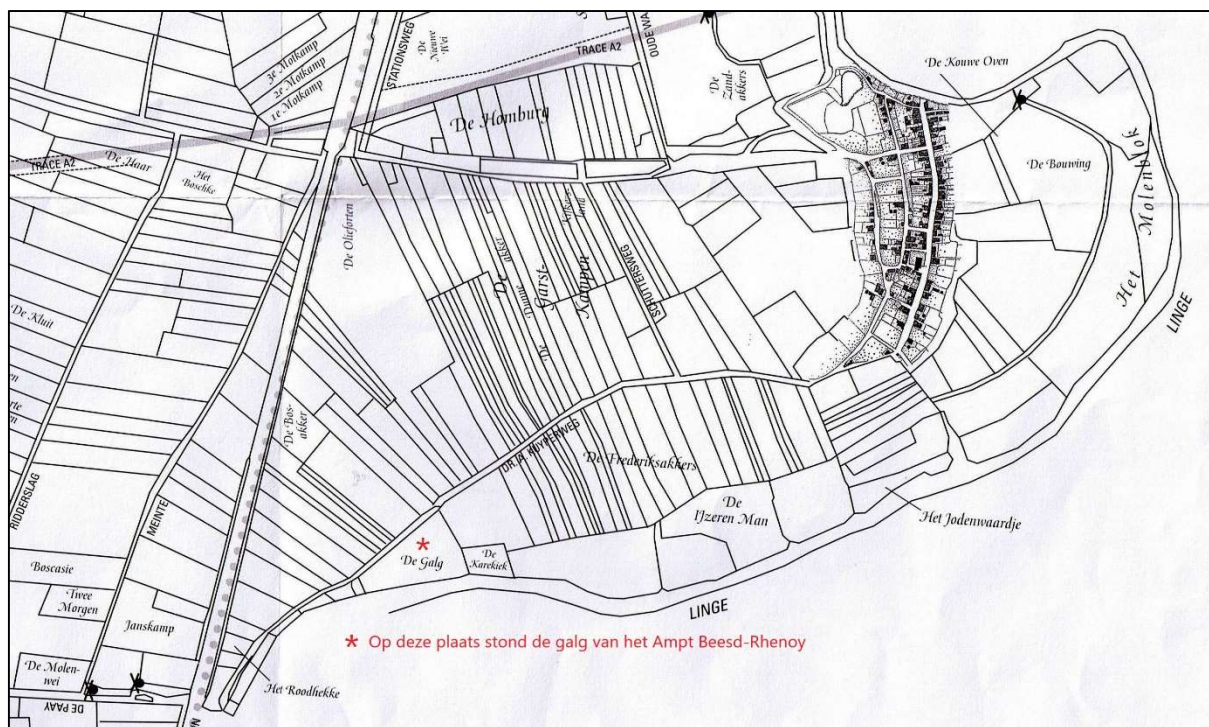

Het proces wordt weergegeven in extenso.

Alsoo Anna Geertruijd Steenbrand inde wandelinghe genoemt swarte Anna geboortigh uijt Gulijckerland (Hertogdom Gulik) out omtrent 30 jaeren gevangene alhier tot Beest voor die vanden Gereghte alhier buijten pijn van banden en ijser beleden en bekent heeft dat sij eenige jaeren langh in geselschap van fameuse schelmen en dieven langhst het land gelopen en gesworven heeft met eene derselver sijnde genaemt Willem den student en sijnde capiteijn vande gauwdieven en schelmen lange tijd in hoerdome geleefft en op een valse pretext (voorwendsel) naderhand voorgevende met deselve getrouwt te wesen ook dat sij kennisse heeft en bij namen en toenaemen alle de schelmen en dieven weet te noemen en met de selve geconverseert heeft dat sij vervolgens van veele en verscheijde dieverijen en huijsbraeken soo alhier als tot Deijl Tright ende andere plaetsen wetenschap gehadt heeft vande gestolene goederen haer genot gehad en deselve tot hoeren oorbaer gebruikt heeft ende dewijle alle het

selve sijn feijten ende misdaden in een land daer justitie vigeert geensints tolerabel maer die anderen ten exempel (voorbeeld) behoren gestraft te worden op aenclagte van den Hoog Welgeboren en Gestrenghe Heer Carel Pieck Heer van Brakel en Zoelen Amptman Rigter Pantheer en Dijkgraaff van Beest Mariënweert en Rhenoij & R: O: doende recht hebben de gevangene gecondemneert (veroordeeld) gelijk sij haer condemneren bij desen om gebracht te worden ter plaetse daer men gewoon is justitie te doen en aldaer ten exempel (voorbeeld) van anderen.

Alsoo Maria Jans geboortigh van Gorcum out omtrent 21 jaeren gevangene alhier tot Beest buiten pijn en banden van ijser voor die van den Gerecht van Beest bekend heeft dat sij een geruijmen tijdt in geselschap van fameuse schelmen en dieven langst het land gelopen heeft met deselve in hoerdom geleeft ende verkeert heeft van verscheijde gestolen goederen soo alhier tot Beest Tricht en Deijll haer genot profijt gehad heeft ende aldewijle sulks sijn feijten ende misdaden in een landt daer justitie signeert geensints tolerabel maer die anderen een exempel behoren te werden gestrafft soo ist dat die van den Gerecht van Beest op aenclaghte vande Hoog Welgeboren en Gestrenghe Heer Carel Pieck Heer van Brakel en Zoelen & Amptman van Beest Mariënweert en Rhenoij R: O: doende recht hebben de gevangene gecondemneert gelijk sij haer condemneren mits desen om te worden gebracht ter plaetse daer men gewoon is justitie te doen en aldaer ten exempel van anderen openlijck te worden geschavotteert strengelijck in et roeden gegeesselt bannende (verjaagd) de selve voorts uijt desen gehelen Furstendoms en Graefschap op poene (boete) van swaerder aen den lijve gestrafft te sullen worden so wanneer sij wederom daer binnen moghte gevonden worden. Aldus gedaen bij die vanden Gerecht van Beest desen 16^e febrj 1703 ende gepronuntieert (uitspraak) den 19^e Maert 1703.

Afbeelding archief Gert de Kruijff

1703.
Loo Anna Geertruid Steenbrand inde wande-
linge genaemt swarte Anna geboortich ijt
Gelijckerland oit omtrent 30 jaeren gewandene
alhier tot Beest voor die vanden Geroghte alhier
bijten tijt van banden en ijer beladen en bekent
heefft dat sy eenige jaeren langh in geselschap-
van famense schelmen en dieven langht het
land gelopen en gesworven heefft met eenen der
saver sijde genaemt Willem den Student en
sijde Papitajin vande gaindieven en schelmen
langen tijt in hoerdonk ge heefft, en op een valste
pretext wederhaent voorgewende met deselve ge-
troiuwt te wesen, ook dat sy kennisse heefft en bi-
naemen en toenaemen als de schelmen en dieven
weet te noemen, en met de selve geconverseert
heefft, dat sy vervolgens van veel en verscheyde
daverijen en hijsbreucken so alhier als tot Drijl-
Trecht ende andere plaetsen wetenschap gehad
heefft vande gestolene goederen haer genot gehad en
deselve tot loeren verbaer gebruykt heefft. Ende
dewijle alle het selve ijd feyten ende misdaden
in een land daer justitie vigeert geensints tolera-
bel maer die anderen ten exempel behoren gestrafft
te worden 100 W t dat die vanden Geroghte Lan-
Beest op verclaghe vanden Hoogh welget: angestreeg
Heer Carl Dieck H. van Brakel en Taelen Amptman
Richter Pantheer en Dijkgraeff van Beest, Marienweerd
en Rhenoij @ R. O. doende recht hebben de gevangene
gecondanneert gelijk sy haer condanneeren bij desen
om gebragt te worden ter plaetse daer men ge woon
is justitie te doen en aldier ten exempel van anderen